

2010-09-22

2010/505 U.S. 409
Dnr:

Sollentunapartiet

Interpellation från Ingvar Åhman-Eklund, Sollentunapartiet till ordförande i Plan och Fastighetsutskottet, kommunalrådet Lennart Gabrielsson, Folkpartiet om miljöriskerna med en byggnation i aktuellt detaljplaneområde i Törnskogsmossen

Törnskogen är ett naturreservat med bl.a. Törnskogsmossen och sjön Snuggan, som med angränsande våtmarker utgör ett mycket värdefullt och känsligt naturområde, en nyckelbiotop. Där finns ett antal rödlistade växt- och djurarter med stort skyddsvärde. Tyvärr hotas detta område liksom angränsande områden nu av planer på bebyggelse.

HSB och Sollentuna kommun ska enligt en ny detaljplan bygga bostäder på Törnskogsmossen och angränsande våtmarker samt höglänta områden söder om Gustavsbergsleden. Törnskogen är numera naturreservat, men den exakta gränsen har inte bestämts, eftersom kommunen inte riktigt vet hur stora naturvärden som man ska kräva för att skona naturen. Risken är mycket hög för skador på de känsliga moss- och våtmarkerna, som är nyckelbiotoper för ett flertal rödlistade växt- och djurarter. Samma sak gäller de höglänta områdena söder om Gustavsbergsleden. Enligt ett expertutlåtande från professor Gert Knutsson (se bilaga) kommer Snuggan och Törnskogsmossen att förstöras/dräneras ut vid en byggnation. Detta beror på områdets känsliga hydrologi och att ledningsgravarna kommer att ligga lägre än vattennivån i Snuggan och Törnskogsmossen. Hittills har tre utrotningshotade (rödlistade) arter hittats inom detaljplaneområdet. Dessutom ett antal signalarter och fridlysta arter. Ett exempel på en utrotningshotad art som har hittats är tallticka. Det är en svamp, som har fruktkroppar som kan bli 50 år gamla och bara lever på tallar som är minst 150 år gamla.

Med hänvisning till ovanstående vill jag ställa följande frågor till dig i din egenskap av ordförande i Plan och Fastighetsutskottet och kommunalråd med ansvar för planfrågor:

Anser du att det finns skäl att även detaljplaneområdet ska bli naturreservat?

Om så inte är fallet, var tycker du i så fall att gränsen går när man riskerar Törnskogsmossen, sjön Snuggan, tre utrotningshotade (rödlistade) arter, ett flertal signalarter och fridlysta arter?

Tror du att det kan vara olagligt/tjänstefel att besluta om en byggnation, som man på förhand vet, eller blivit upplyst om, kan förstöra ett naturreservat?

I Melleruds kommun har förtroendevalda dömts för tjänstefel p.g.a. ett sådant förfarande.

Sollentuna den 22 september 2010

Ingvar Åhman-Eklund
Gruppledare för Sollentunapartiet

BILAGA: Skrivelse från Professor emeritus Gert Knutsson

Bilaga till interpellation

Södra Törnskogsmossen, Sollentuna kommun.

Törnskogsmossarna är belägna i Törnskogen nordnordväst om Edsberg och öster om sjön Norrviken.

Terrängen är kuperad med morän och kalt berg på höjdområdena, som når upp till 70 m över havet, samt lera och torvmarker i sänkor. Torvmarkerna i denna typ av terräng består merendels av myrtypen kärr och en del sumpskogar, medan myrtypen mosse är mindre vanlig. Men just i Törnskogen finns ett par typiska mossar: Norra respektive Södra Törnskogsmossen (se karta). Terrängen dräneras genom flera mindre bäckar och diken. Det aktuella myrmarks-komplexet ligger högt, ca 45 m över havet. Huvudavrinningen går via den lilla sjön Snuggan i östra delen av området (se karta) vidare österut till Väsjön.

Södra Törnskogsmossen är en s.k. tallhögmosse. Det är en speciell typ av myrmark, som består av ett svagt välvt *mosseplan* omgivet av ett kärrstråk, en s.k. *lagg*. Välvningen är svag i denna del av landet p.g.a. låg nederbörd och därigenom långsam tillväxt av torvbildande växter. Mosseplanet har blöta höljor med vitmossor och torra tuvor med bl.a. skvatram, odon och ljung samt är beväxt av tall. Mossens vegetation försörjes helt med regnvatten. Laggen har kärrvegetation, främst olika mossor och starrarter men också tuvull samt tranbär och rosling på små tuvor. Laggens vatten kommer från omgivande fastmark. Detta innebär att vegetationen i laggen får ett näringsrikare vatten än vegetationen uppe på mosseplanet. Laggen isolerar alltså mosseplanet från omgivningen, vilket skapar denna speciella typ av myrmark. Det är sålunda ett mycket känsligt hydrologiskt system, som styr utvecklingen av tallhögmossen med dess karakteristiska vegetation. Tillförseln av fastmarksvatten till laggen från omgivningen och i detta fall också från alkärr väster om myrmarkskomplexet måste alltså fungera för att upprätthålla kärrkaraktern. Stryps eller minskar tillförseln av vatten förändras laggkärret och växer efterhand igen, varigenom denna karakteristiska del av högmossen försvinner.

Planerad bebyggelse österut från nuvarande bebyggelsen i Törnskogen i direkt anslutning till myrmarkskomplexet kommer sannolikt att förändra den känsliga hydrologin genom minskad tillförsel av vatten till laggen p.g.a. dränering via husgrunder och vägar samt hårdgörning av markytor. Det finns risk för långsam torrläggning av hela myrmarkskomplexet inklusive sjön Snuggan, eftersom lågpunkterna i den planerade bebyggelsens ledningssystem kommer att ligga avsevärt under Snuggans nuvarande vattenyta.

Södra Törnskogsmossen är ännu helt opåverkad av ingrepp av olika slag till skillnad från Norra Törnskogsmossen, som är dikad med avrinning mot norr. Det är därför mycket angeläget att bibehålla mark- och vattenförhållandena omkring Södra Törnskogsmossen, som är en unik naturtillgång alldeles intill bebyggelsen i Törnskogen och ett intressant och lättillgängligt mål för naturstudier och undervisning för människor i hela norra Stockholmsregionen. Törnskogsområdet används sedan länge för fältövningar i geovetenskap vid Kungliga Tekniska Högskolan (KTH) och kommer sannolikt att nyttjas alltmer p.g.a. minskade reseanslag för exkursioner.

De planer på ett naturreservat, som föreslagits, inkluderar Törnskogsmossarna som en i området unik biotop. Därför föreslås i förslaget till skötselplan att Norra Törnskogsmossen skall återställas och få naturliga vattenståndsväxningar. Detta leder till att laggen och randkärren kring Södra Törnskogsmossen får en större vattenföring, vilket gör det ännu mera olämpligt att placera bebyggelse där.

Stockholm 2010-06-15

Gert Knutsson

Professor emeritus

Institutionen för mark- och vattenteknik, KTH

Privatadress: Brännkyrkagatan 96, 11726 Stockholm, e-post: gertknut@comhem.se

Tel. 08-6688057 (bostad), 073- 6553160 (mobil)

